

Minister uden portefølje Lise Østergaard:

Jeg skal svare på det stillede spørgsmål i de to dele, som det indeholder.

Hvad den første del af spørgsmålet angår, må jeg sige, at det på nuværende tidspunkt er vanskeligt at give ganske præcise oplysninger om, hvad der er sket i Moçambique, men jeg kan godt foretage nogen afklaring i forhold til de oplysninger, som hr. Hagen Hagensen har givet os fra en Røde Kors-meddelelse. Grunden til, at jeg ikke kan give meget præcise oplysninger, er bl. a. den, at Danmark ikke har nogen fast repræsentation i Moçambique, men udenrigsministeriet har indhentet oplysninger fra Danmarks ambassade i Lissabon og fra den danske chargé d'affaires i Dares-Salaam. På baggrund heraf kan jeg meddele følgende:

Efter uafhængigheden i juni 1975 havde de personer, som var bosiddende i Moçambique, mulighed for at vælge imellem at blive statsborgere i det selvstændige Moçambique eller at bibeholde deres oprindelige statsborgerskab, som oftest portugisisk. Af de oprindelige indbyggere af europæisk afstamning, omkring 250.000, var der i februar 1976 ca. 80.000 tilbage. På det tidspunkt havde højst et par procent valgt moçambiquisk statsborgerskab. De øvrige opholdt sig i landet på sædvanlige opholds- og arbejdstilladelser, og i mange tilfælde var de ansat på 1-årige kontrakter med regeringen. I marts 1977 var det en almindelig antagelse, at der var ca. 20.000 portugisiske og andre statsborgere bosiddende i Moçambique, idet hovedparten af de øvrige havde forladt landet i tidsrummet efter den 25. juni 1976, hvor deres første 1 års kontrakt udløb. En række af de udenlandske statsborgere har dog forlænget deres kontrakter med yderligere et år.

Så skete der det, der i spørgsmålet refereres til, at der den 16. marts 1977 offentliggjordes et regeringsdekret i Moçambique, hvorefter de personer, der i sin tid havde afstået fra at erhverve sig moçambiquisk statsborgerskab, men for hvem det som følge af afstamning eller tilknytning til Moçambique havde været naturligt at opnå moçambiquisk statsborgerskab, skulle forlade landet inden for 60 dage. Det drejer sig ikke først og fremmest om portugisere, men om afrikanske moçambiquiske indbyggere, der har valgt et ikke-moçambiquisk statsborgerskab. Grunden til den mærkbare udvandring – eller udvisning, for der er tale om begge dele – fra Moçambique i øjeblikket er

sammenfaldet af udløbet af de forlængede kontrakter og det ovennævnte regeringsdekret.

Det er altså ikke først og fremmest portugisisk arbejdskraft, som forlader landet, men i vidt omfang afrikanske indbyggere i Moçambique, som har valgt portugisisk statsborgerskab.

Hagen Hagensen (KF):

Jeg skal naturligvis sige tak til ministeren for det svar, der er givet, men det kan ikke være tilfredsstillende for mig på den baggrund, spørgsmålet er rejst, at vi, samtidig med at Moçambique udviser – hvad enten der er den ene eller anden grund dertil – borgere, der har boet i landet, også skal give støtte til at genopbygge dette land. Det ville dog være naturligt, at man byggede på de borgere, der har været der.

Jeg vil gerne i et tillægsspørgsmål til ministeren spørge, om man herhjemme finder det naturligt, når hr. Samora Machel, der har været gæst her i landet – uønsket af mange af os i hvert fald – udtaler, godt og vel 100.000 sorte, der er i opposition til hans styre, er anbragt i 30 såkaldte genopdragelseslejr. Her skal forræderne omskoles for at samarbejde og lære af folket. Det er et citat fra The Economist, som jeg her læser op. Jeg finder, at hele den udvikling, der er i landet Moçambique gør, at vi simpelt hen må høre op med overhovedet på nogen måde at støtte noget som helst i dette land.

Minister uden portefølje Lise Østergaard:

Jeg vil gerne uddybe den del af spørgsmålet, som har at gøre med, om vi skal yde u-landsbistand til Moçambique under henvisning til, at de har behov for en ophjælpning af landbruget på grund af udvandringen af portugisisk arbejdskraft.

Svaret er et ubetinget ja, for det fænomen, der her er tale om, drejer sig ikke om, at en mulig portugisisk arbejdskraft udvises af landet. Enhver portugiser, som ønsker at arbejde i Moçambique, har mulighed for at opnå en kontrakt og er til rådighed for landets genopbygning, og det er tilfældet i vidt omfang for de portugisere, der stadig arbejder i landet.

At man har stillet befolkningen frit med hensyn til at vælge, om de ønsker at blive borgere i det nye Moçambique eller ikke, synes jeg er et spørgsmål, som ikke kræver yderligere kommentarer.